

MIGUEL HERRÁEZ

DOS CONTES
D'HIVERN

2003

ELS PLECS DEL MAGNÀNIM

Col·lecció dirigida per Ricardo Bellveser

70

Traduït del castellà per
Emili Casanova

© Miguel Herráez, 2003
© Institució Alfons el Magnànim
Diputació de València, 2003
Quevedo, 10
46001 València
alfons.magnanim@diputacion.m400.gva.es
www.alfonselmagnanim.com

Dibuix de Miguel Herráez per a la coberta i lletra capitular
de Juan Ramos

Depòsit Legal: V. 724-2032
Artegraf, València

EL CONFIDENT

LA primera volta que em vaig fixar en ell fou en una assemblea a Econòmiques. Recorde que plovia molt i fora estava la policia en els seus cavalls, davall els arbres, i en diversos *landsdrovers* a l'espera. «Eixe és Ballesteros», em va dir Fede en un xiuxiueig o escoltet. Hi vaig mirar, i allà el vaig veure entrar en l'aula i quedar-se en el segon cordó del cercle on aleshores parlava algú que sabíem que era del *pecé*.

Abans de passar a la votació, mentre es continuava amb la discussió sobre si se suspendien les classes o no (el darrer dilluns, a Madrid, hi havia hagut diversos ferits greus i nombrosos detinguts per càrregues policíiques), m'hi vaig tornar a fixar. Molt alt, amb barba més rossa que el cabells, observava i escoltava. Corria la brama que era un confident, encara que mai no se n'havia pogut demostrar res. A causa de la manca de proves, s'optava per fer els ulls grossos i permetre que accedira a les assemblees obertes. «Si ho és, caurà tard o d'hora», em deia Fede. Estic parlant de 1975, a un any i un mes de la mort de Carrero Blanco i a deu mesos de la de Franco.

Per aleshores Fede era el meu confident particular. Em tenia al corrent de tot. D'allò ocorregut i del que anava a passar. Em contava i m'arrossegava («et falta consciència», em deia molt seriós) a

les reunions en la facultat. Ell no se'n perdia cap i sempre anava per la cafeteria en companyia d'altres com ell que, a mi així se m'antullava, vivien la política a mitat del camí entre el compromís i l'espectacle. Amb Ballesteros, dies després d'aquella primera visió, vaig tindre oportunitat de tornar-me'l a trobar; i jo mateix vaig traure les meues pròpies conclusions sobre el que es deia d'ell.

Fou un dijous de matí, ho recorde perquè sempre es muntava la moguda en dijous per a pontejar amb el cap de setmana. Eixe dia anava a haver-ne una de ben sonada. Fede m'havia dit que no hi podia faltar; d'aquella, segons ell, s'aconseguiria fer que trontollara l'esquelet mateix de l'aparell.

—A quin aparell et referixes? —li vaig preguntar mentre xarrupava de la tassa, refermat en la barra del bar Glorieta.

No em va contestar. Sabia quan parlava de broma i sabia que millor era no seguir-me el corrent perquè hi podria ser cruel. Ell ja s'havia pres el seu café amb llet. Eren les huit del matí i es veia nerviós. Em digué que m'afanyara, que ell, com a delegat de curs, ja deuria ser a la facultat. Paguí i isquérem. Feia molt de fred aquell dijous de gener. El carrer de la Pau em paregué trist. Tot em paregué gris i trist, amb el pes de Nadal acabat de passar. Els comerços, per l'hora, tenien les persianes baixades, i la gasolinera del Parterre encara conservava diverses tires de terçanell en els sortidors i un Papa Noël de mig metre en la porteta on s'arrecerava l'empleat de la intempèrie. Caminàrem amb els colls dels abrics pujats, amb els llibres, carpetes i folis pegats contra el pit, i de

sobte, esperant que canviara el semàfor de Jutjats, em vaig preguntar per què portàvem llibres si sabíem que no els anàvem a utilitzar. Si sabíem que feia més d'un trimestre que no els usàvem. Feia mesos que vivíem una vaga intermitent. «Gotejant», com li agradava anomenar-la a Fede.

Travessàrem el pont del Govern Militar cap a l'Albereda i, per Palacio Valdés i Doctor Moliner (autobusos, cotxes amb els fars encesos, gent dirigint-se a pas ràpid al treball, tots en fila, silenciosos), arribàrem al Passeig al Mar. Depassàrem els edificis de Filologia, Història i Dret. Dins i en els vestíbuls es percebia moviment, estudiants amb cartells, escrivint sobre llençols que anaven a col·locar-se en els balcons, montant pancartes. Fora, a través dels arbres desfullats i dels macissos de plantes humits, sota una finíssima aigüaneu, ací i allà es podien veure els furgons. Alguns policies amb cascs antidisturbis esperaven drets, sacsejant els braços i flexionant les cames, fumant, sense llevar l'ull del formiguer que se'ls presentava per davant.

A Econòmiques la cosa estava més avançada. Els d'Econòmiques sempre, si no ho eren, almenys ho semblaven, els més actius. La topada o xoc solia començar per eixa entrada o hall, encara que era molt rar que la policia s'atrevisi a entrar-hi, no només perquè podia caure'ls una cadira en els caps, sinó perquè violar el rectorat era punt i a part. Ells preferien romandre o quedar-se en el jardinet. Esperar pacientment.

—M'òbric —em digué FEDE—, que tinc a fer.

Em vaig entretindre un poc entre les pancartes i la bullícia. Allí estaven quasi tots. Vaig saludar a alguns, vaig encaixar mans i me'n vaig anar cap

a la biblioteca, encara que sabia que es mantenia tancada com a gest de protesta. La cosa començaria a les nou, tenia temps de fumar-me un cigarret en el banc de dalt, vora el radiador. Solia fer-ho quan estudiava a la biblioteca. Es veia un pati gran, un pati interior ple de plantes. Llavors es quan viu Ballesteros.

Al fons del passadís, en un dels telèfons del fons del corredor solitari. Vaig pujar uns escalons i torní a abaixar-los. Ell no podia veure'm. Potser, si s'entestara, sí que podria veure'm però jo en tot cas podria amagar-me abans que em vera. Només pegant un saltironet i buscar el refugi de l'escala seria prou. Encenguí un cigarret. Hi havia més telèfons, a la cafeteria i al vestíbul. Eixe, el del corredor, era el més marginal de tots. Per què cridava des d'allí? I per què no! No era cap delictes. Podria estar parlant amb una amiga. Per què no podia preferir eixa intimitat del telèfon del passadís que quasi ningú usava. Un telèfon distanciat que et permetia xarrar sense la presió d'algú que espera, algú que escolta i molesta. Doní una pipada i notí picor en la gola. Allò era un perjudici. Sense dubte. El jutjava per parlar des d'un telèfon públic. A més, si ell volguera dissimular podria haver-se-les enginyat per a telefonar sense alçar sospites. Sospites? Però què estava pensant. Jo mateix em vaig veure bruscament ben estrany allí, amb el cigarret, camuflat per la sitara de l'escala, d'una escala que conduïa a una biblioteca (una biblioteca tancada) en un dia de moguda, en un matí que es presumia tan mogut com per a fer trontollar «l'esquelet de l'aparell». Em viu com podria veure'm ell si girava i em descobria a cin-

quanta metres amb el muscle pegat a la paret. Per no parlar d'allò que podria semblar a algú que girara el cantó i de sobte xocara amb mi en el racó més solitari dels racons de la facultat precisament quan les consignes es donaven en el vestíbul d'entrada, que era on es concentrava tothom. De colp i volta vaig pensar que delirava, que em deixava contagiar per Fede. Decidí seguir cap amunt i deixar-lo en el passadís amb el seu telèfon.

Com havia previst, ni en el banc de dalt ni en el passadís ni en l'escala (en efecte, la biblioteca estava tancada) no hi havia ningú. M'assentí a acabar-me el cigarret. Vaig mirar pel finestral. Les xicrandes, pelades. El pati com una fotografia en blanc i negre. M'atreia eixe enquadrament. Tenia alguna cosa que em captivava. Els tons grisos tan contrastats en eixe pati que llançava un aire d'abandó, encara que s'hi veia que no estava abandonat. Em va paréixer oir alguna cosa allà lluny, cap avall, una veu, el soroll d'un cos que corre. No podia ser que vinguera del hall. El vestíbul es trobava a prou distància. Torní a sentir-ho. Algú corria. Eren passos precipitats. M'alcí i vaig traure el cap pel buc de l'escala. Algú pujava. Amb presses, algú muntava; a grans bots. El veia pel buc estretíssim. Una mà en la baraneta, un anorac en escorç. Algú que es frenava en descobrir-me.

—Hi han entrat —em digué—, corre.

Era Ballesteros.

—Però què passa? —vaig dir seguint-lo.

—Que han entrat i venen cap ací —respongué sense deixar d'avançar.

Correguérem, pujàrem per una altra escala i ens detinguérem a escoltar. Ningú ens seguia.

Conforme havíem anat fugint no podia deixar de pensar que estava amb Ballesteros, amb Ballesteros, el Confident, i no només això sinó que l'havia vist parlar des del telèfon més discret. No hauria activat ell l'entrada dels grisos? Ens abocàrem a una finestra. Des d'allí veiem la porta principal de la facultat en la qual hi havia diversos cotxes cel·lulars amb les llums girant. Polícies que treien a estudiants del braç i agafats del coll, i els obligaven a clavar-se en els furgons.

–Fotre –digué.

El vaig mirar de reüll. Dissimulava. Dissimulava?

–Com te n'has assabentat?

–Acabava de prendre'm un café –digué sense deixar de mirar per la finestra–, he eixit al vestíbul i he vist que entraven a borbollons.

Mentia. I el telèfon?

–Feia molt que eres a la cafeteria?

–Una mitja hora.

Ja era meu. Es girà i va traure un paquet de Ducados.

–Més o menys –continuà alhora que es posava un cigarret als llavis–. Havia eixit a telefonar i quan he tornat m'he topetat amb ells.

Per a què eixia a telefonar si en la cafeteria hi havia un telèfon?

–El telèfon de la cafeteria no funciona –es va veure en la necessitat de matisar.

Ens miràrem als ulls, sense mesurar-nos. Em posí en las seua situació. Tal vegada no voler paréixer sospitós (sospitós?) l'espentava a ser més sospitós encara. M'oferí tabac. Vaig negar amb un gest.

–Acabe de fumar –li vaig dir.

Ara em justificava jo. Calà el cigarret.

–Abaixem? –li vaig dir.

–És millor esperar. Encara és prompte.

–Esperar a què?

–Que acabe l'afer.

Me'n vaig recordar de Fede. Per pur instint vaig mirar per la finestra. Dos furgons se n'havien anat ja. L'haurien detingut?

–Açò s'ha d'acabar –digué.

–Et refereixes al règim?

Afirmà amb el cap.

–No pot continuar. És de bojós intentar mantindre'l. Llevat que ens empresonen a tots.

Havia remarcat el nos. Era Ballesteros el Confident. Precaució, em vaig dir.

–Fins a Portugal ha començat el canvi –subratllà fent una pipada de fum contra el vidre de la finestra.

Recordí les imàgens festives de la televisió. Els soldats portuguesos amb clavells rojos en les boques dels fusells al so de *Grãndola, vila morena*. Però també me'n recordí de Xile, del que estava passant allí.

–Sense Carrero i amb Franco moribund, se'ls acabà l'argument.

No diguí res. Es va fer un silenci.

–No sóc cap confident, va dir tot d'una.

–Confident? Si no et conec. Només t'he vist un parell de vegades.

Va fer un gest de cansament. Va fumar i va tirar el fum pel nas

–Vinga. Ho estàs pensant. De segur que algú te n'ha anat amb la maleïda llanda

–Pensant?

Vaig posar cara d'incrèdul. Sé posar cara d'incrèdul quan les circumstàncies ho requerixen.

–Tot el món ho pensa en esta facultat. M'han penjat una bona càguila.

Em vaig trobar incòmode. Li vaig mentir amb això que no ho sabia i em sentia incòmode perquè no m'unia a ell cap obligació de cortesia. Quina necessitat tenia de fer-ho? Podia dir-li que sí, que se sabia. Que es sospitava que era un enutjós espieta.

–Allò que té de dolent una calúmnia és que quan s'inicia no es pot parar. És com una solsidea. Creix i creix sense detindre's.

Vaig traure un cigarret. M'abellia molt fumar ara. Em va donar foc amb el seu. En fer-ho caigueren brasetes i espurnes. Ens trobàvem quasi damunt del radiador.

–Saps per què dieu que sóc un confident?

S'entossudia a implicar-me.

–No.

Vaig recolzar un peu contra la paret. L'aiguaneu de mitja hora d'abans s'havia convertit en pluja. Pluja que xocava contra el cristall. Les gotes s'estenien fent dibuixos en el vidre. Gotes de pluja com agulles de cap.

–Perquè mon pare era un advocat de falange.

Vaig menejar el cap.

–I?

–Estigué en la División Azul –va tirar el cigarret i el va xafar–. En el setge de Leningrado. Va perdre tres dits del peu dret i un de l'esquerre.

–Pel fred?

–Per congelació.

Per què no ens n'anàvem ja? Volia saber com es trobava Fede. Em preocupava. Fede era el meu amic i Ballesteros era el Confident. Devia dedicar-li més temps, oir les seues confessions?

–Només per això. Algú ho va amollar i s'escampà com una taca d'oli.

Curiós. «Taca d'oli» era l'expressió que usava el professor de Crítica per a referir-se al romanticisme tardà.

–Ja –diguí intentant ser convincent, ho ignorava.

Es va llevar l'anorac, encara que seguia fent fred.

–I saps qui va començar a escampar-ho?

–No.

–Una xica de classe. Una tia que vaig deixar.

–Per despit?

–Una morena –aclarí–. Sol seure al final.

La recordava. Encara que pareixia increïble per les dades que em facilitava, la recordava. La recordava a més perquè en eixe instant la vaig veure al costat d'ell, tots dos asseguts, prenent apunts.

–Potser t'hages fixat en ella.

–No –vaig mentir.

–Ara ix amb un de cinqué.

Assentí. Vaig donar una pipada i la vaig amollar contra el cristall.

–Pareix que s'ha acabat –diguí mirant cap avall.

–Podem baixar –digué.

Podíem baixar, ho havia dit ell.

Recorreguérem el passadís, baixàrem la primera i la segona escala sense trobar-nos amb ningú. En la planta baixa hi havia un poc d'aldarull. La

policia se n'havia anat. En el vestíbul hi havia cadires i algunes taules tombades, cartellassos esquinçats i papereres escampades.

–Bé –va dir–, he d'escampar el poll.

El vaig veure perdre's, sense més, entre la gent, el viu travessar la porta de la facultat sense saludar a ningú. El vaig veure per un gran finestral del vestíbul travessant Passeig al Mar i anar-se'n cap al Clínic. I va desaparèixer.

Vaig continuar buscant Fede. Em trobí amb uns de classe i els preguntí per ell. Em digueren que era a la cafeteria. Vaig anar cap allà parant-me de tant en tant, sentint com contaven que hi havien entrat i ho havien deixat tot de dalt a baix. A penes a la porta de la cafeteria vaig distingir Fede assentat amb un grup en una de les taules. Eren els seus companys de colla de sempre. No em queien malament, però tampoc era un enamorat d'ells. Polititzaven fins i tot el gest més petit. Fede em va fer un senyal. Vaig anar cap a ells.

–Què tal? –vaig dir.

En feren lloc i m'assentí.

–On t'has clavat? –digué Fede.

Me'n vaig recordar de Ballesteros. No parlar d'ell era un prejuí. M'havia dit que el règim havia d'acabar i eixes coses.

–Dalt –diguí i vaig deixar caure–: Amb Ballesteros.

Notí alguna carassa.

–Amb Ballesteros, Ballesteros? Va dir Fede.

–Amb Ballesteros, l'Apestat –diguí.

No es féu cap comentari. Fede tampoc. Em coneixia. En acabant em preguntaria, per curiositat.

–Com ha anat?

–Malament –digué Fede–. Ens han pegat per tot arreu.

–N’han detingut més de vint persones –digué el que tenia al meu costat.

Era un tal Samper.

–Podia haver estat pitjor –digué un altre.

A eixe no el coneixia.

–Allò més fotut –digué Fede– era que sabien on calia adreçar-se.

–Com sempre –diguí.

–Esta vegada ha estat distint.

–Què vols dir?

–Fotre, doncs que han agafat a qui havien d’atrapar.

–Perquè deuen estar fixxats, no? –assenyalí.

–Sabien on estaven en la Facultat.

U es va alçar. Es deia Fresneda o alguna cosa així. Forcada?

–Algú vol café? –va preguntar traent diners de la butxaca.

Fede i jo diguérem que sí.

–I el Deganat? –vaig dir.

–Presentarà una protesta oficial –digué u amb barba.

L’havia vist amb Fede però mai no havia parlat amb ell. No estudiava Econòmiques, crec que feia Història.

–Paper banyat –sentencià Fede.

Al poc de temps Fresneda (Forcada?) va tornar amb els gotets de plàstic i els sobrets de sucre. La cafeteria anava omplint-se. Hi acudia gent. Es parlava, es deia, es comentaven els successos des de

mil angles. El grup va anar desfent-se i refent-se amb els que estaven en les altres taules. Vora nosaltres passà Gil, s'acatxà i comentà alguna cosa a Fede. Parlaren diversos minuts. Després se n'anà.

–Gil em diu que la càrrega va començar perquè algú va donar la xarrada des d'ací.

Pensí en Ballesteros. No vaig poder evitar-ho. De sobte em viu Ballesteros enganxat al telèfon. El vaig veure parlant en el telèfon del passadís. Lluny del rebombori.

–Des d'ací? –diguí–. Com des d'ací?

–Algú d'ací telefonà fora.

Prestàrem atenció.

Un policia va parar a un de quart abans de la topada –va seguir Fede–. No sé com es diu. Li va demanar la documentació. El poli volia mostrar moltes ínfules. El de quart va sentir com un altre dels grisos parlava amb el seu radiooïdor des del furgó amb algú de dins.

–I això com se sap? –vaig preguntar.

–L'estaven informant –digué Fede–. Un altre policia li ho va dir, sense adonar-se'n que allí es trobava el de quart amerant-se de tot.

Vaig mirar cap al telèfon prop de la barra. Un paper penjava vora ell. Damunt d'ell. No funcionava. Encara que no el llegia en eixe paper no podia posar una altra cosa. Vaig respirar. No sé per què, però respirí. No és que em preocupara per Ballesteros, però no m'havia mentit. Pensí que em preguntarien per Ballesteros. Al capdavant jo havia estat amb ell la darrera hora. Podia comentar una mica, explicar, comentar indicis. Ningú ho va fer. Començaria jo a estar empestat també? No ho vaig

creure. Fede no anava amb subterfugis. A més Fede sabia que jo no podia fallar a pesar de la meua «falta de consciència». Ell sabia que no era cert que em faltara consciència, el que em faltava era ímpetu i el que em sobrava era ironia davant de la vida. D'ací a amagar alguna dada sobre Ballesteros que poguera ajudar-hi, hi havia un abisme. Quin sentit tenia contar allò del telèfon del corredor, si el de la cafeteria no funcionava? Per a què fer gran una ferida, la seua condició d'empestat, si no m'havia dit cap mentida?

En el grup es va seguir parlant de la mateixa cosa amb variacions. De tant en tant m'assaltava Ballesteros. El veia fumant, refermat contra la paret. Descarregant-se. Cap a les deu va deixar de ploure. Anava a montar-se una manifestació enfront del Govern Civil, en la plaça del Temple, a les dotze.

–Véns? –em digué Fede, despereant-se.

–Sí, però acudiré pel meu compte –diguí alçant-me–. Vull acostar-me a un parell de llibreries.

Vaig mentir. Havia dit una mentida. Havia mentit a Fede sense saber per què. Una mentida innecessària. Mentia a Ballesteros i ara mentia a Fede també, quina era la meua vora? Podria haver-li dit simplement que m'ensumava una cosa, que volia comprovar alguna cosa. Però havia preferit amollar-li allò de les llibreries.

–Ens veem –va dir.

M'acomiadí dels altres i em dirigí cap a l'eixida, vaig caminar cap a l'eixida sense deixar de pensar en com i per què havia mentit a Fede. En passar vora la barra, m'acostí al telèfon. Encara no podia

llegir el que hi havia escrit en el paper, cosa per la qual em vaig acostar més i vaig llegir. Vaig llegir el que hi havia escrit en el paper. El vaig llegir diverses vegades d'una tirada. Després molt espaiet. Quasi vaig lletrejar les paraules, el missatge que deia que, per mal funcionament, el telèfon es trobava fora de servici.

LA VEU DE L'EXPERIÈNCIA

KARAOKE. Eixa fou la solució que m'oferí Salvat en l'hora de l'esmorzar.

–És una bona teràpia –va dir pegant-li un mos a l'entrepà.

Teràpia? Havia dit teràpia? El vaig mirar escurant el café, el café de les deu, que quasi és l'única cosa que em passa com un vidre de punta per la gola des que em va deixar Laura.

–Cantes, tio, cantes i se t'oblida la desgràcia.

–Vaig seguir mirant-lo, seguí fixant-me en Salvat. Qui era Salvat? Quinze anys treballant colze a colze en l'oficina d'Hisenda del carrer Guillem de Castro i en veritat no sabia qui era. Sabia que tenia muller i fills (quants fills?), que li agradava fins a l'extrem el futbol i sabia a més a més, des d'ara, que practicava el karaoke. Perquè he dit que *tenia*, ja que la seua dona el va abandonar, també, ja fa quasi tres anys.

–Jorge –va seguir–, ho sé. Al principi et cau el món, no és així? Se't desploma com si la teua vida fora un castell de naips.

No vaig dir res. Però el vaig veure invitant-me amb el gest, pujant i abaixant una cella. Esperava resposta.

–No és així? –va insistir.

Em vaig veure obligat. Vaig dir un sí esmortit pel darrer glopet de la tassa, sentint el café amarg fugint per la meua llengua i entre les dents.

–Doncs això, se t'afona el món –va deixar l'entrepà en el plat–. Saps què feia jo els diumenges, els setze primers diumenges des d'allò de Berta?

Ell deia «allò de Berta», no anava a més. «Allò de Berta» era l'indicatiu, un pacte amb l'interlocutor. Un pacte individual perquè no sempre l'interlocutor sabia a què es referia. I setze diumenges? Justament eixe nombre. Ni un més ni un menys: setze.

–Què feies?

–No ho saps? –Vaig dir obrint els ulls.

De sobte em vaig sentir cansat de l'assumpte. Salvat allí, rosegant un entrepà de calamars a la romana, rodejats de companys d'altres seccions, companys que demanen cafés i cerveses i es netegen els llavis oliosos amb tovalles de paper. Salvat parlant-me d' «allò de Berta» i donant-me consells de com actuar i què fer, quin tomb prendre. Cap on pegar.

–No, no ho sé.

–Plorar, plorar. Com ho sents, sí, sí: plorar i plorar.

No vaig dir res.

–Plorar els setze diumenges seguits? –vaig preguntar.

Ho va afirmar.

–Com una Macarena –vaig subratllar–. És autèntic.

–I els dilluns? El dilluns ja no ploraves o què?

–El dilluns, no.

–Per què?

–Perquè el dilluns tenia karaoke.

–Karaoke –vaig dir mirant per l’espill del fons de l’alopècia imparable d’Alonso, d’Intervenció, que esmorzava al nostre costat.

Salvat es va llevar algunes molles que tenia pel pit, alçà la mà i va fer el senyal que volia un café. Sempre ho feia. El dit polze i l’índex en paral·lel a tres centímetres un de l’altre.

–El karaoke –ja anava de nou, lliscant-me la mà pel muscle–, és el nou ioga. En el segle que comença, el karaoke és una nova teràpia. El practique quatre vegades per setmana.

Però parlava seriosament? Podia fer-ho de veres? Com un imbècil, enfront d’un públic, amb un micròfon, interpretant cançons nostàlgiques. Cançons d’ahir.

–Tu vindràs esta nit –va dir de sobte allargant la mà per a agarrar la tassa. Tu te’n véns amb mi.

–No ho sé.

–No em digues no ho sé. Te’n véns.

–És que no ho sé. Protestí.

–Jorge –em va encarar: li vaig veure el nas ample, de brúfol–, recorda que *jo* sé molt bé el que *tu* sents. Sé d’això que se t’apega al paladar quan et despertes en el llit buit, la sensació quan et dutxes i quan desdejunes sol.

Menegí el cap. Encertava en això. Se li havia oblidat afegir que *jo* també plorava, però no només els diumenges sinó cada matí a les set, quan sonava el despertador, quan encenia el llan-tió i passava la mà per la meua dreta buscant el cos de Laura i trobava aleshores el buit de l’edredó, el seu coixí. Plorava en silenci quan descorria la cortina i encara era de nit. La dutxa, el desdejuni, la

meua tassa en la pica, la mirada al vestíbul i al tros de saló abans de tancar amb el portafolis en la mà.

Per què portava portafolis? No em feia falta per a l'agenda, el bolígraf i la calculadora. Hi havia encertat amb eixe gust de tristor infinita que em baixava des del cel del paladar fins a l'èstomac com una brasa.

–I sé més encara –digué rascant el sobret de sucre i bolcant-lo en la tassa–. Sé què se sent quan són les huit i mitja de la vesprada i ja no saps on anar, què fer per a omplir-te l'oci, per a evitar anar a casa perquè la casa et cau damunt. O no? O no?

Feia un somriure. El cretí gojava amb això. Li donava plaer demostrar que sabia el que jo sabia, saber que em dolia en mig de l'ànima posar el clavó i donar-li a l'interruptor, donar-li a tots els interruptors de la casa, connectar la televisió encara que no la seguira, sentir veus de fons mentre descongelava una part de lluç i uns pésols en el microones. Aguantar fins el màxim, el que fóra, programes fem, pel·lícules, documentals, debats polítics. Resistir fins el moment més dur: el d'anar apagant un a un els llums i recórrer el passadís fins el dormitori. Damunt, en acabant, quedaven els malsons, les llacunes d'insomni, l'angoixa que naixia de tot això. Despertar-me a mitjan nit i allargar la mà al buit.

–Què és així?

No vaig contestar.

–Encerte?

–Encertes –vaig dir fent una ullada al rellotge de la caixa enregistradora–. Cal tornar a l'oficina.

Rellepà el final del seu café i isquérem.

–Esta nit aniré per tu a les nou en punt –em va dir.

I com no vaig contestar, atacà de nou.

–Nou en punt?

–Val –vaig dir.

Anàrem al karaoke. Era una cafeteria de l'avinguda d'Aragó. Mai no hi havia estat. El cert era que mai havia estat en cap de la sèrie de cafeteries, que encadenades, sitara a sitara, hi ha a l'Avinguda d'Aragó.

–Normal –em va dir Salvat quan li ho vaig comentar mentre que aparcàvem–. Són cafeteries per a *ex*. Ací tots som *ex*.

–*Ex*? –vaig indagar, encara que intuïa a què es referia.

–Per ací va assenyalar amb els ulls– anem tots els *ex* de la ciutat. Els *ex* que hem superat la nostra situació.

Tot seguit vaig pensar en Laura. Em va estremir la idea de trobar-me-la. Feia dos mesos que no la veia, des de la nostra darrera i definitiva trobada en el despatx del seu advocat. Em va fer un salt d'ansietat el cor pensant que poguera veure-la mentre em passaven el micro perquè cantara *El gat que està trist i blau*.

–Alguna vegada has vist Laura per ací? –El vaig interrogar enganxant-lo del muscle quan intentava eixir del cotxe.

–La teua *ex*?

Com em preguntava això? ¿Qui podria ser Laura, si no?

–Clar.

–No.

El mantinguí agafat. Tornà a seure.

–Escolta –em digué–, sé el que sents.

Una altra vegada no, per favor. Que no em refregara que anava un pas per davant de mi.

–Açò és –començà a dir– igual que si fores alcohòlic i fores a una sessió amb ex alcohòlics. No ho has vist en les pel·lícules? El primer que deus fer és reconèixer que Laura no tornarà –em mirà als ulls, m’observà i m’adoní que es tenyia els cabells, que es tirava *Grecian 2000* o alguna cosa així–. Mai

Laura no hi tornarà. Mai. Em vaig quedar amb eixes paraules. La resta, ja que ell seguia parlant no m’importava. L’única cosa que m’arribava eren les paraules *Laura, no, tornarà i mai*. Com era possible que no m’haguera aturat en això? Per què sempre havia pensat fins eixe precís lapse en què Salvat m’ho havia dit allí, dins del seu Volkswagen *Golf* color cendra, els dos asseguts, en eixe lapse precís en que plovisquejava i el vidre del cotxe s’omplia de gotes, per què sempre havia pensat que un dia, una vesprada, a una hora imprevista sonaria el timbre de casa, obriria la porta i allí es trobaria Laura potser amb els cabells banyats perquè també plovia i se me tiraria al coll i als llavis, com si la nostra separació haguera estat una al·lucinació ximple o absurda?

–Entens, Jorge? Entens?

–Sí –diguí sense saber a què contestava.

–Doncs avant –va dir eixint del cotxe.

En traspasar la porta. Salvat començà a saludar. Conexia tot el món. Anàvem caminant cap a una taula, i ell saludava ací i allà. A la quinta presentació, li vaig dir que no era necessari que em fóra presentant a tothom. Per fi arribàrem i ens

assentàrem sols. L'ambient estava carregat de fum. Ens havíem assegut en l'única taula lliure. Devíem ser unes cinquanta o seixanta persones.

–Què prens? –em preguntà traent el seu telèfon mòbil i desconnectant-lo.

S'acostava un cambrer. S'oïa música, però no cantava ningú. En diagonal descobrí una pantalla il·luminada.

–Un café.

–Un café? –es va burlar–. Mira Jorge...

–El mateix que tu –el vaig interrompre.

–Això està millor –es dirigí al cambrer–: dos cubalibres de rom amb un raquet de ginebra. Que siga *Larios*.

En acabant va traure un paquet de cigarrets. Algú el va cridar des de la seua esquerra.

–Perdona –em va dir alçant-se i anant a l'encontre d'una dona rossa.

Em vaig entretindre mirant. *Ex*, em diguí. La veritat era que tenia aspecte d'això. Vestia massa juvenil per als anys que semblava. De trenta-cinc a quaranta, segur. El meu aspecte començava a adaptar-se al meu actual estat de *ex*? Si algú em mirava des d'enfront, tal vegada estiguera pensant el mateix que jo pensava d'ella? *Ex*. Un *ex* més en la llista, en el grup d'aquells *ex* que hi havia allí. La gent parlava en veu alta, fumava i reia. Jo tenia ganes d'anar-me'n. Salvat va tornar.

–Disculpa. No la coneixes?

Vaig mirar per darrere d'ell. Xarrava amb un altre *ex*.

–No, hauria de conèixer-la?

–És Álvarez, del negociat de Públiques.

Mirí de nou.

–Eixa? Eixa és María Álvarez?

Va afirmar.

–Però no era morena? –vaig dir.

–Ara és *ex*.

–I?

–Collons, doncs que és una altra vida –s’hi acostà, anava sermó–. Tu has de moure’t. Si no, saps el que t’ocorrerà?

No vaig contestar.

–Que t’arrugaràs com una pansa i en dos mesos la palmes. El que sents. En açò cal ser així de realiste amb el malalt –es va tirar cap avant–: Perquè tu estàs malalt, xicon.

–Jo?

–De melangia.

El cambrer ens va traure les begudes. Vaig anar a pagar, però Salvat no m’ho va permetre.

–Esta ronda és meua –va dir traent un bitllet.

Les llums fluctuaren. La gent va pegar un crit. El senyal. Era el senyal. En algunes taules alçaven les mans. Vaig veure que un altre cambrer anotava, Salvat alçà la seua.

–I això? –vaig dir.

–És la tanda per a cantar.

Intentí abaixar-li el braç.

–Jo no cante –vaig dir molt seriosament.

El cambrer li va fer un senyal, li va indicar el número tres amb els dits. Comptava amb nosaltres.

–Tenim el tres.

–Jo no cante.

–Recorda-te’n que és la teràpia –digué traguetant del seu got allargat.

Hi hagué un altre canvi de llums i es féu el silenci. En la pantalla aparegué el nom de Joan

Manuel Serrat i el títol de *Mediterráneo*. D'una de les taules va eixir una veu d'home. Vaig buscar amb la vista. Algú seguia la lletra de la cançó de Serrat, modulant-la, errant-se de vegades. Imitant-la. Així fins que arribà al final i la gent va aplaudir. La gent feia aplaudiments i el tipus s'alçava i s'ajupia, agraïa, juntava les mans en el pit. Actuava. Es veia sense dubte en l'escenari. No només això, es creia el mateix Serrat.

–Eixe tio –em digué Salvat tirant el fum com si xiulara–, hui és un tros més feliç que ahir. Vaja bocí de teràpia que és açò del karaoke, Jorge.

Vaig assentir i beguí del got. Vaig tornar a mirar el succedani de Serrat. Estava acompanyat d'un altre que li pegava palmellades a l'esquena. També vaig mirar cap al corredor. La cosa acabava de començar però jo no pensava fer el ridícul. Si era necessari simularia fins i tot un desmai, però jo no cantava davant aquella concentració d'*ex*.

El següent fou una dona, ja entrada en anys, a menys de cinc metres de nosaltres. Per a mi que en lloc d'*ex*, aquella era simplement una viuda. O una viuda *ex*, però feia l'efecte que estava a tot plaer. Interpretà una cançó de Mecano. Déu meu, com era de patètic. Em cridava l'atenció com d'atent parava Salvat. Com de callat i respectuós mentre la dona entonava la seua veu i cada deu o dotze segons es netejava la comissura dels llavis amb un mocadoret rosa. Quan faltava poc per acabar, Salvat em va dir que em preparara, que nosaltres érem els següents.

–Jo no.

–T'estic arreglant la vida –em va marmolar–. I debades.

–Salvat, jo no cante –vaig dir amb la veu un poc alta.

D'algunes taules es giraren. Algú ens va demanar silenci. Salvat es va disculpar amb una carassa i a mi em va aclucar l'ullet. Sense pensar-m'ho dos vegades, abans que concloguera la dona, em vaig alçar amb el jaquetó en la mà, vaig girar cap a Salvat i, sense donar-li temps a reaccionar, li vaig dir que anava al lavabo i que hi tornaria de seguida. Recorreguí el corredor per entre les taules, travessant el fum de desenes de cigarrets, i el transfons monòton de la cançó.

–El servici, per favor? –li vaig dir a un cambrer.

–Recte a la dreta. Però afanye's que vosté és el proper.

M'adoní que era ell qui duia el compte. Fóra capaç de dir pel micròfon que era necessari esperar perquè el següent cantant es trobava en el lavabo? Li vaig somriure amb un tic i vaig anar cap a on ell m'havia indicat. Vaig entrar i tanquí. Em vaig mirar en l'espill. Què feia? Què estava fent en aquell karaoke i què ficat en aquell lavabo? Trentadous anys, cinc de casat i mig de divorciat. Per què fugir i fugir de què? Clar és que me n'havia d'anar, sense més, sense importar-me si es molestava Salvat, però no fugir. Li agraiïa el seu interès, la seua dedicació el seu intent de traure'm de casa i tot això, però res més. Vaig apegar l'orella a la porta i vaig deixar d'alenuar, volia sentir què passava fora, en l'escenari. No m'arribava. No s'oïa res. M'esperaven? Devia ser cert que el cambrer hauria dit que tot seguit estaria amb ells? Vaig obrir la porta en canal i observí. El passadís continuava fosc, no s'hi veia cap moviment. Vaig traure el cap.

El cambrer amb els braços creuats sobre el pit, mirava cap a les taules. No se sentia música. M'esperaven. No vaig tindre dubte. M'esperaven. Em vaig imaginar Salvat aguantant el micròfon, dient unes parauletes, introduint la meua immediata actuació. Pot ser fent algun acudit de divorcis, d'adulteris, acudits d'*ex*. Em vaig decidir i isquí al passadís. Vaig anar de puntetes, i, en lloc de doblar cap a l'interior (en efecte, Salvat parlava, no vaig saber què deia, però parlava pel micròfon davant el silenci expectant de la gent, ¿els contaria que tingueren paciència amb mi, que era un *ex* novell, afectat encara?), vaig enfilat cap a fora i em trobí en el carrer.

Hi havia deixat de ploure. Sorpressivament el cel s'havia omplit d'estreles. Hi havia lluna nova. Una lluna immensa. Dels arbres encara queien gotes. Vaig respirar fondo i em va saber bé. Vaig caminar lentament cap a casa, sense creuar-me a penes amb ningú, recreant-me en les coses que anava trobant, en les llums de les finestres dels edificis, en la vida que allí hi havia dins. Algun taxi, algun cotxe, un autobús que es dirigia a retirar. Les cafeteries per les quals passava es veien de gom a gom a través dels vidres entelats. Ma casa no estava lluny. Als quinze minuts ja hi era, en el portal, en l'ascensor, en el replanell, introduint la clau, entrant sense adonar-me'n, llevant-me les sabates, notant el fred del marbre en la planta dels peus, sense sentit el pes de Laura, de la seua absència. Sense preguntar-me, com ho havia fet en els darrers sis mesos, què faria Laura en eixe mateix instant.

L'edició del número 70 de
ELS PLECS DEL MAGNÀNIM

Dos contes d'hivern

de Miguel Herráez

s'ha estampat sobre paper Torreón,
tant l'interior com la sobrecoberta,
usant tipografia Didot en el text.

S'acabà d'imprimir
el dia 28 de febrer de 2003,

en València,

als tallers d'impremta
d'Artegraf

